

Saksbehandler: Per Velde

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
124/21	Formannskapet	06.12.2021
138/21	Kommunestyret	13.12.2021

Eierstrategi for Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommunestyre vedtar vedlagt eierstrategi for Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS
2. Kommunens representant i selskapets generalforsamling skal stemme for endringer i selskapets vedtekter, slik det er beskrevet i eierstrategien og dette saksframlegget
3. Rådmannen gis fullmakt til å utarbeide forslag til instruks for valgkomitéen i samråd med øvrige kommunale eiere. Instruksen skal være i samsvar med eierstrategien
4. Karmøy kommune gir Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS anledning til å overta kommunes aksjer i Fjord Norge A/S til en aksjepris som er minimum balanseført verdi
5. Ordfører gis fullmakt til å signere alle nødvendige dokumenter knyttet til aksjeoverdragelsen
6. Kommunens representant i selskapets generalforsamling skal fremme forslag om å gi styret i selskapet i oppdrag om å forslå tiltak for å øke andelen private eiere i selskapet

Formannskapet 06.12.2021:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 124/21 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre vedtar vedlagt eierstrategi for Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS
2. Kommunens representant i selskapets generalforsamling skal stemme for endringer i selskapets vedtekter, slik det er beskrevet i eierstrategien og dette saksframlegget

3. Rådmannen gis fullmakt til å utarbeide forslag til instruks for valgkomitéen i samråd med øvrige kommunale eiere. Instruksen skal være i samsvar med eierstrategien
4. Karmøy kommune gir Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS anledning til å overta kommunes aksjer i Fjord Norge A/S til en aksjepris som er minimum balanseført verdi
5. Ordfører gis fullmakt til å signere alle nødvendige dokumenter knyttet til aksjeoverdragelsen
6. Kommunens representant i selskapets generalforsamling skal fremme forslag om å gi styret i selskapet i oppdrag om å forslå tiltak for å øke andelen private eiere i selskapet

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Med unntak av noen justeringer, er dette saksframlegget og tilhørende eierstrategi i all hovedsak utarbeidet av Haugaland Vekst IKS, i et felles samarbeid med alle de ni kommunale eierkommunene i Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS (DHH).

Karmøy kommune har vedtatt eierskapsmelding med prinsipper for god offentlig eierstyring. Det er startet et arbeid i etterkant med å utarbeide eierstrategier for de selskap hvor kommunene i regionene har eierinteresser sammen. Formålet med en eierstrategi er å gi klare mål for eierstyringen av selskapet. Eierstrategien er et styringsdokument som viser hva kommunenes administrasjon skal arbeide for relatert til eierstyringen av Selskapet, samt hva kommunens representant på generelt grunnlag, skal stemme for i Selskapets generalforsamling.

Da eierkommunene i Haugaland Vekst (HV) vedtok Regional reiselivsstrategi for Haugalandet 2019-2025, ble det anbefalt følgende:

«Det anbefales at Haugaland Vekst IKS på vegne av eierkommunene umiddelbart etter vedtak av Regional Reiselivsstrategi iverksetter arbeidet med en eierstrategi for DHH som klargjør hva de kommunale eierne forventer fra sitt økonomiske engasjement i Selskapet».

På bakgrunn av dette har rådmennene i eierkommunene bedt Haugaland Vekst om å utarbeide eierstrategi for Destinasjon Haugesund & Haugalandet med følgende mandat:

«Haugaland Vekst IKS bes på vegne av eierkommunene i DHH AS å utarbeide et forslag til kommunal eierstrategi for selskapet. Hver av eierkommunene stiller med en representant som skal ta del i arbeidet».

Forslag til eierstrategi med forslag til endring av vedtektene ble drøftet i eiermøtet i Selskapet den 23. juni 2021, med representanter for både kommunale og privat eiere.

Ni kommuner i regionen har eierandeler i DHH. Med unntak av Sauda kommune bidrar de kommunale eierne også til grunnfinansiering av driften av Selskapet. Den største private eieren er CS Investering AS med 24,9 prosent eierandel. (Se fullstendig oversikt i vedlagte forslag til eierstrategi).

I tillegg har Selskapet en medlemsmasse, som består av reiselivs- og handelsbedrifter og andre som har interesser av økt turisttrafikk inn til regionen. Reiselivsbedringene blir ivaretatt gjennom medlemsmøter, nyhetsbrev, m.m. Selskapet bidrar også til samarbeid mellom medlemsbedriftene, og kobler dem mot markedet. Medlemsbedriftene har mulighet til å gi innspill, men har ingen formell styring.

Kommunenes rolle i reiselivsarbeidet

Kommunene har flere roller innenfor reiselivsområdet; som eiere i DHH, setter rammer med politiske føringer, gir tillatelser, vedtar reguleringsplaner, er produkteier, tilrettelegger og i mange sammenhenger, vertskap. Kommunene er også kunder av destinasjonsselskapet.

I dagens marked er prinsippet om bærekraft et viktig salgsargument. Bærekraftig besøksforvaltning er et vesentlig verktøy i utvikling av reisemål. Besøksforvaltning som handler om å bidra til bærekraftige lokalsamfunn der reiselivet spiller en viktig rolle, skal bidra til å sikre at opplevelsen blir god både for besøkende og fastboende. Besøksforvaltning hører derfor hjemme i samfunnsplanleggingen og er et naturlig fagområde inn i det kommunale, fylkeskommunale og nasjonale planarbeidet. Tett samarbeid mellom reiselivsnæringen og kommunene er en betingelse for å lykkes. I tillegg er de interkommunale selskapene Karmsund Havn og Haugaland Vekst viktige samarbeidspartnere. Karmsund havn som teknisk operatør med tanke på cruisetrafikken og Haugaland Vekst som arbeider med regional næringsutvikling og koordinerer arbeidet med «Veikart for Haugalandet», der reiseliv og opplevelse er et av fire hovedområder. Haugaland Vekst utarbeider også «Regional Reiselivsplan».

Om Destinasjon Haugesund & Haugalandet og utviklingstrekk i reiselivet

Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS har 5 ansatte per juni 2021, inklusiv personell for drift av turistinformasjonen i Haugesund.

Ved siste emisjon i 2018, ble det offentlige eierskapet i selskapet utvidet betraktelig og andelen økte til 72,29 prosent. Det er et mål at den offentlige eierandelen reduseres og den private økes. Det samme gjelder privat finansiering. Driftsinntektene i selskapet fordeler seg mellom eierkommunene, andre offentlige midler, medlemskontingenter og andre inntekter.

Selskapets inntekter har de siste fem årene ligget stabilt mellom 7 – 8 millioner kroner. Eierkommunens kjøp av tjenester utgjorde i 2020 ca. 4,6 millioner kroner og Rogaland fylkeskommune, ca. 1,1 million kroner. Resultatmessig, med noe variasjon, har ordinært resultat balansert pluss/minus i samme perioder.

Styret i selskapet er sammensatt med både reiselivskompetanse og politisk kompetanse:

- *Styrets leder: Asbjørn Moe, kommunalsjef teknisk i Tysvær (tidligere leder i Fikse Næringsforening)*
- *Styremedlem: Annette Sæther, næringssjef i Haugesund kommune*
- *Styremedlem: Eli Margrete Stølsvik, næringsdrivende innen reiseliv og revisor*
- *Styremedlem: Reidar Westre, hotelldirektør i Scandic Maritim Hotel*
- *Styremedlem: Svein Erik Indbjo, bystyremedlem i Haugesund og fylkestingsmedlem i Rogaland*
- *Styremedlem: Aase Simonsen, kommunestyremedlem i Karmøy og fylkestingsmedlem i Rogaland*

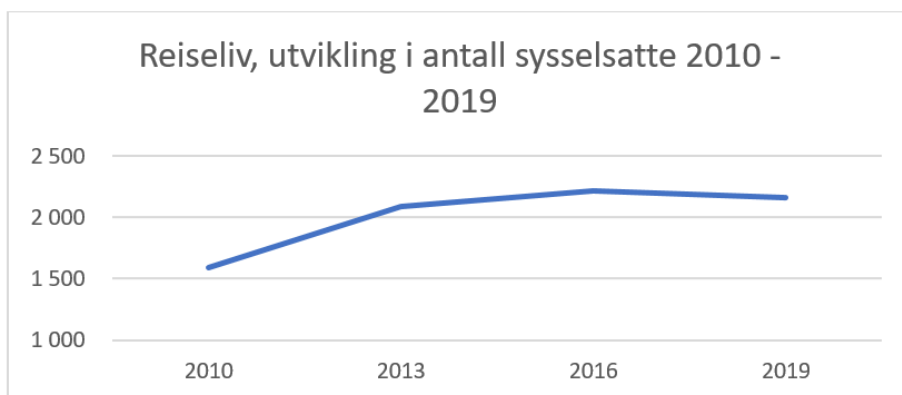
For nærmere selskaps informasjon, se www.purehelp.no.

Karmøy kommune har 230 aksjer i Selskapet, som utgjør en eierandel på 22,09 prosent. Største kommunale eier er Haugesund kommune med 24,39 prosent

Reiselivsnæringen gir et viktig bidrag til verdiskaping og arbeidsplasser i hele regionen. Reiselivsnæringen er en arbeidsintensiv næring. Nasjonalt har veksten i antall ansatte vært på 40 prosent de siste ti årene. En stor andel er ungdom og hele 43 prosent har utenlandsk bakgrunn. Før koronapandemien utgjorde veksten i antall årsverk 10 prosent av den samlede nasjonale veksten, noe som er 50 prosent høyere sysselsettingsvekst enn for øvrige bransjer nasjonalt.

I Haugesund kommune sto personskatten fra ansatte innen reiselivsnæringen i 2019 for 34

millioner kroner, mot f.eks. 4,9 og 1,6 millioner kroner fra hhv prosessindustrien og sjømatindustrien. For Karmøy kommune viser samme undersøkelse utført av Menon, at skatteinntekten var 13 millioner kroner. Haugesund har langt flere ansatte i reiselivsbransjen enn Karmøy, men Karmøy har utpendling av reiselivsansatte på ca. 43 prosent. Dette gir relativt høye skatteinntekter på tross av betydelig færre reiselivsbedrifter enn i Haugesund.

Figur 1: Utvikling i antall sysselsatte i reiselivsnæringen i Haugaland Vekst kommunene 2010-2019.
Kilde: Menon Economics

Den største driveren innenfor reiselivsnæringen i regionen er aktivitetsnivået i det øvrige næringslivet. I tillegg kommer større konferanser, arrangementer, m.m. Dette gjør at reiselivsnæringen er konjunkturavhengig. Koronapandemien det siste året har med fullt vist hvor sårbar næringen er. Næringen gir stort rom for småskala virksomheter i distriktet med utleie og aktiviteter. Herunder tilleggsnæring i landbruket, og er dermed også viktig i bygdeutviklingen. Cruisetrafikken til Haugesund er en svært viktig inntektskilde for flere av disse.

Figur 2: Utvikling verdiskaping i millioner kroner i reiselivsnæringen i Haugaland Vekst kommunene 2010-2019.
Kilde: Menon Economics

Forslag til vedtektsendringer i Selskapet

Formålet til selskapet er definert i selskapets vedtekter, og ble drøftet i eiermøtet 23. juni 2021.

Dagens vedtekter, §3:

«Markedsføring av reiselivsbedrifter i regionen og andre aktiviteter som naturlig faller sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender».

I det omtalte eiermøtet ble det presisert at «herunder delta i andre selskaper med tilsvarende formål» må være med i formålet. Det ble påpekt at dette ikke gjelder deltakelse i kommersielle

reiselivsbedrifter, men at det skal være mulig å delta i type selskaper som Fjord Norge og Reisemål Sørvest, noe Selskapet allerede er.

Forslag til nytt formål, §3:

«Selskapets formål er gjennom markedsføring å bidra til at regionen framstår som synlig og slagkraftig overfor det nasjonale og internasjonale markedet. Enten alene eller i samarbeid med andre, herunder delta i andre selskaper med tilsvarende formål».

I tillegg skal kommunen i kommende generalforsamlinger foreslå endringer i selskapets vedtekter knyttet til styrets sammensetning og bruk av valgkomité. Forslagene er i samsvar med kommunens eierskapsmelding og prinsipper for god offentlig eierstyring.

§ 6 om styrets sammensetning vil foreslåes endret til:

«Styret skal ha 5 medlemmer med inntil 3 numeriske varamedlemmer. Styremedlemmer og varamedlemmer velges for 2 år. For å redusere behovet for antall varamedlemmer, skal varamedlemmer foreslås i numerisk rekkefølge».

Det vil videre foreslås en ny bestemmelse i § 7 om bruk av valgkomité:

«Generalforsamlingen velger valgkomité for 2 år av gangen. Valgkomitéen konstituerer seg selv med leder, men generalforsamlingen peker ut hvem som har ansvaret for å innkalle til første møte i komitéen».

Samt nye bestemmelser knyttet til generalforsamlingen i § 8:

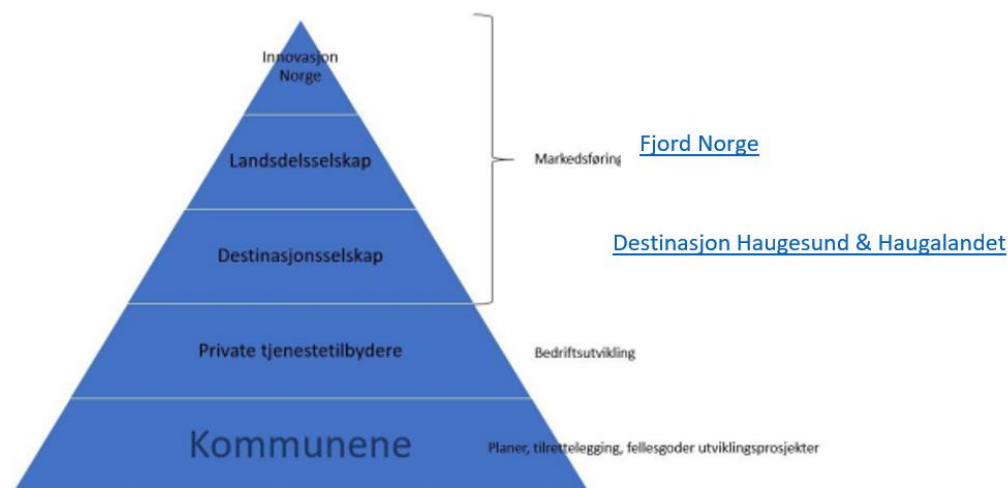
«Den ordinære generalforsamlingen avholdes hvert år innen utgangen av juni måned. Innkallelse med angivelse av dagsorden skjer med fire ukes skriftlig varsel til aksjonærene. Ekstraordinær generalforsamling avholdes etter aksjelovens regler. Det er tilstrekkelig at dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen er gjort tilgjengelig på selskapets nettsider. (AL §5-11a)».

Både utfordringer og muligheter i reiselivsnæringen

Før pandemien brøt ut i mars 2020, var framtidsutsiktene lyse for reiselivsnæringen på Haugalandet. Etter utbruddet ble reiselivet satt i en ekstrem situasjon som har rammet næringen med en kraft vi aldri tidligere har opplevd. Selv om innenlands turisme førte til noe aktivitet i fjor sommer, falt utenlands trafikken mer eller mindre bort. Prognosene for når næringen er tilbake til «normalen», er høyst usikker, selv med gjennomført vaksinasjonsprogram. Statlige tilskuddsordninger har hjulpet, men det har likevel ført til avvikling eller nedskalering av virksomheter og dermed tap av arbeidsplasser. Det haster å komme opp på normal drift for næringen.

Reiseliv og opplevelse er pekt på som en av «framtidsnæringene» i «Veikartet for Haugalandet 2021-2025». Bakgrunnen er at denne næringen var i vekst før pandemien. Samt at næringen er arbeidsintensiv med mange arbeidsplasser som har lav terskel med tanke på formell utdanning og integrering. Næringen har også stor betydning for småskala virksomheter i distriktet.

Organisering av reiselivsbransjen

Foreslår overføring av aksjer i Fjord Norge AS til Destinasjon Haugesund og Haugalandet

I eiermøtet 23. juni 2021 ble det foreslått at de kommunene som har aksjer i Fjord Norge AS overfører disse til Selskapet. Dette vil øke Selskapets eierandel fra 0,241 prosent til 0,842 prosent, noe som vil, selv om det fortsatt er en liten aksjepost, samle regionens eierandeler og dermed gi større muligheter for å styrke Selskapets og regionens innflytelse i Fjord Norge. De kommunene som har eierandeler per i dag er:

- Karmøy kommune 0,241%, som utgjør 2 aksjer til en bokført verdi på 10.000 kroner.
- Haugesund kommune 0,12%
- Tysvær kommune 0,12%
- Sauda kommune 0,12%

Totalt 0,601 prosent som sammen med Selskapets andel gir en eierandel på 0,842 prosent. Til sammenligning har Visit Hardanger 0,602 prosent eierandel. Stavanger kommune og Bergen kommune er ikke på eiersiden i Fjord Norge. Sannsynligvis er de representert gjennom Region Stavanger som har en eierandel på 1,446 prosent og Visit Bergen som har hele 11,325 prosent.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Eierstrategien er et viktig styringsredskap og legger grunnlaget for eierkommunenes forvaltning av eierskapet i Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS. Den skal sikre at formålet med eierskapet oppfylles og gir retning til selskapets styrende organer og rammer for selskapets strategi for videre drift og utvikling. For kommunene er det et overordnet mål at selskapet gir samfunnsøkonomisk avkastning i form av økt verdiskaping og flere arbeidsplasser innen reiselivsnæringen. Hittil er det ikke gitt aksjeutbytte til eierne av Selskapet.

Karmøy kommunes eierstrategi er samsvarende med de øvrige eierkommunene, med unntak av ønsket eierposisjon. Kommunens innflytelse i selskapet gjøres enklest via tjenesteavtaler, ikke gjennom eierstyring. Destinasjonsselskapet er et felles virkemiddel sammen med den lokale reiselivsnæringen, for å øke samfunnsøkonomiske gevinster i form av verdi- og jobbskaping. Rådmannen er derfor av den oppfatning at det også må være balanse i eierskapet, hvor det må arbeides for privat eierandel på over 50 prosent. I dagens situasjon er nok det et langsiktig arbeidsmål, men det er viktig å gi et positivt signal hvis privat reiseliv ønsker å kjøpe seg opp i selskapet.

Kommunens beskjedne eierpost i Fjord Norge AS foreslås overdratt til Destinasjon Haugesund &

Haugalandet AS, til minimum bokført verdi som er 10.000 kroner.

Etter siste kapitalutvidelse i selskapet i 2018, ble den samlede kommunale eierandelen økt betydelig. Eierkommunene finansierer også rundt 60 prosent av driften av selskapet gjennom kjøp av tjenester for å markedsføre regionen. Det siste året er det også inngått avtale om levering av tjenester innen næringsutvikling innen reiselivet, jmf. KS-sak om «Reiselivsmidler». Det er et mål at private aktører

er med på en større del, både på eier- og driftssiden. Kommunen vil gi styret i oppdrag å komme med forslag til hvordan dette kan løses.

Vedlegg

1. Forslag til ny eierstrategi for eierkommunene Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS
2. Forslag til nye vedtekter Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS

Vedlegg:

211122b Forslag eierstrategi i Destinasjon Haugesund & Haugalandet

211122b Forslag til nye vedtekter Destinasjon Haugesund & Haugalandet